

Zpráva o šetření ve věci intervenční povinnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí při výkonu sociálně-právní ochrany nezl. Bedřicha (nar. xxxx)

Na veřejného ochránce práv se obrátila paní A. (dále také „stěžovatelka“) se stížností na postup odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu X. (dále také „OSPOD“) při výkonu sociálně-právní ochrany a kolizního opatrovnictví jejího syna Bedřicha, nar. xxxx.

Jádrem stížnosti byla nečinnost OSPOD a jeho pasivní přístup k nedodržování rozsudku soudu o styku syna s matkou otcem.

Vyřizování věci jsem se na základě pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka ujala já, neboť na mě přenesl svoji působnost¹ na úseku ochrany práv dětí a mládeže. Na základě podnětu stěžovatelky jsem zahájila šetření postupu Městského úřadu X. při výkonu sociálně-právní ochrany a kolizního opatrovnictví Bedřicha.

Šetření jsem s ohledem na namítanou nečinnost zaměřila na intervenční povinnost OSPOD, a to v souvislosti:

- (1) s událostí z prosince 2019, kdy otec fyzicky potrestal syna,
- (2) s nerealizací styku syna s matkou od roku 2020.

A. Shrnutí závěrů

Po provedeném šetření jsem dospěla k následujícím závěrům:

- (1) OSPOD v souvislosti s událostí z prosince 2019, kdy otec fyzicky potrestal syna, dostal své intervenční povinnosti a **nepochybil** (bod C.1.1 zprávy)
- (2) OSPOD v souvislosti s nerealizací styku syna s matkou od roku 2020 nedostal své intervenční povinnosti a **pochybil**, když otci neuložil napomenutí, neuspořádal případovou konferenci a po bezúspěšném vyčerpání mírnějších opatření soudu nenavrhla svěřeni Bedřicha do tzv. vhodného prostředí (bod C.1.2 zprávy).

B. Skutková zjištění

V roce 2011 došlo k rozvodu rodičů a svěřeni syna do péče matky. V listopadu 2014 soud vydal předběžné opatření o péči otce o syna a styku matky se synem. Od této doby také OSPOD vede spisovou dokumentaci o Bedřichovi. V roce 2015 soud rozsudkem schválil dohodu rodičů o svěřeni syna do péče otce. Styk matky se synem nebyl upraven. V roce 2017 soud rozsudkem schválil dohodu rodičů o rozšířeném styku matky se synem každý lichý týden od středy do neděle (původně matka podala soudu návrh na střídavou péči). Od léta 2019 rodiče začali realizovat faktickou střídavou péči o syna po 2 týdnech.

V září 2019 podala matka soudu návrh na svou výlučnou péči. V listopadu 2019 soud nařídil rodičům **spolupráci s Psychocentrem B.** (dále také „psychocentrum“), kam již dříve docházeli. Od listopadu 2019 se rodiče z popudu otce navrátili k úpravě podle původního rozsudku z roku 2017.

¹ Podle § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Podrobné skutkové informace uvádím v části C. této zprávy.

C. Právní hodnocení

C.1 Intervenční povinnost

Nastane-li situace ohrožující řádnou výchovu a příznivý vývoj dítěte, je OSPOD povinen přijmout **opatření** na ochranu dítěte (tzv. **intervenční povinnost**).² Není-li bezodkladně nezbytné zasáhnout na ochranu dítěte opatřením větší intenzity, uplatní se **zásada proporcionality (přiměřenosti)** a **subsidiarity**.³ To znamená, že v případě, kdy postačuje použití opatření mírnějšího, které méně zasahuje do sféry účastníků, je třeba přijmout takové opatření, nikoli opatření důraznější. Zároveň však z intervenční povinnosti vyplývá **povinnost** takové opatření přijmout.

Povinnost státních orgánů přijmout opatření umožňující realizaci rodinného života však **není absolutní, nespočívá v povinnosti dosáhnout určitého výsledku, ale v povinnosti vyčerpat všechna opatření, která od něj bylo možné v daném případě rozumně očekávat**.⁴

OSPOD není všemocný a nelze ho činit odpovědným za výsledek, neboť jsou to především rodiče, kteří mají rodičovskou odpovědnost. Je však třeba, aby OSPOD **využíval veškeré nástroje**, které mu zákon svěřuje, a také dbal na to, aby je **aplikoval pokud možno zavčas**.

OSPOD je povinen **působit** na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, a **projednat s rodiči** odstranění nedostatků ve výchově dítěte.⁵

Pokud rodiče nejsou schopni řešit problémy spojené s úpravou styku s dítětem **bez odborné poradenské pomoci**, OSPOD jim takovou pomoc doporučí a případně zprostředkuje. Nedbají-li rodiče takového doporučení, OSPOD by měl uložit povinnost využít odborné poradenské pomoci správním rozhodnutím.⁶

C.1.1 Intervenční povinnost OSPOD v souvislosti s událostí z prosince 2019

Dne 10. 12. 2019 otec fyzicky potrestal Bedřicha (zbil ho řemenem). Dne 11. 12. 2019 matka telefonicky sdělila OSPOD, že jí volal syn, že se nevrátí domů, protože se včera pohádal s tátou a dostal od táty řemenem. Syna vedla k tomu, aby se vrátil domů k otci. Později matka telefonicky sdělila, že se syn již zklidnil, slíbil jí, že půjde domů za otcem. Následujícího dne se Bedřich nevrátil po škole domů k otci a přespal u matčiny kamarádky a další dny pobýval u matky (podle pravomocného rozsudku soudu měl být u otce, kam se však nechtěl vrátit). Dne 12. 12. 2019 třídní učitelka Bedřicha OSPOD telefonicky sdělila, že se jí Bedřich svěřil, že se pohádal s tátou, ale že si to už spolu vyříkali. Uvedla, že na Bedřichovi nepozorovala známky psychické nepohody. Dne 13. 12. 2019 podal otec soudu návrh na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem a následně návrh na výkon rozhodnutí o úpravě péče. Matku nařkl z únosu syna. Soud následně návrhy otce

2 Ustanovení § 9a odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

3 Vyjádřena v ustanovení § 9a odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

4 Konstatoval to mimo jiné Evropský soud pro lidská práva v rozhodnutí ve věci Pedović proti České republice ze dne 18. července 2006, č. 27145/03.

5 Ustanovení § 10 odst. 1 písm. b) a c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

6 Ustanovení § 12 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

zamítl. Podle rozhodnutí soudu jsou to ničím nepodložené fabulace⁷ a spekulace⁸ otce, nic nenasvědčuje tvrzením otce o únosu, neboť matka syna naopak přesvědčila, aby se vrátil k otci. Návrh otce na předběžné opatření označil soud za snůšku invektiv a ničím nepodložených tvrzení.

OSPOD situaci s rodiči dále řešil, s otcem i matkou jednal individuálně dne 13. 12. 2019. Otec potvrdil, že syna fyzicky potrestal, ale stalo se to poprvé. OSPOD otce poučil o nevhodnosti fyzických trestů. Dne 16. 12. 2019 OSPOD hovořil s Bedřichem, který uvedl, že šlo pouze o ojedinělou událost. Při následném rozhovoru dne 13. 1. 2020 Bedřich sdělil, že „výprask“ již od otce znovu nedostal. Ani z následných rozhovorů s Bedřichem ve dnech 5. 2. a 25. 5. 2020 nevyplývalo, že by otec ve výchově používal fyzické tresty.

Dne 17. 12. 2019 proběhlo společné jednání rodičů na OSPOD. OSPOD rodiče vedl ke klidnému řešení situace a spolupráci s odborníky psychocentra. Matka se dohodla s otcem na realizaci jeho kontaktů se synem v nadcházejícím období. Následujícího dne otec dohodu odvolal, protože by podle něho byla v rozporu s jeho návrhem na zákaz styku matky se synem (druhý takový návrh podal otec soudu v únoru 2020). Rodiče se poté spolu bez účasti OSPOD dohodli na realizaci kontaktů otce se synem v období Vánoc. Otec dohodu dne 25. 12. 2019 porušil a syna, který k němu přišel na návštěvu, zadržel u sebe v domě a proti jeho vůli a v rozporu s dohodou rodičů ho nepředal matce.

OSPOD do této doby, a ani následně, neřešil žádnou záležitost týkající se fyzických trestů ze strany otce, otec vždy péči o syna zajišťoval řádně. Z výše uvedeného vyplývá, že OSPOD událost (fyzické potrestání Bedřicha otcem v prosinci 2019) dostatečně projednal jak s Bedřichem, tak i s matkou a otcem, a otce poučil o nevhodnosti fyzických trestů. Rodiče odkázal na projednání situace s odborníky psychocentra, kam docházeli. OSPOD získal informace rovněž od třídní učitelky Bedřicha a vyhodnotil situaci jako jednorázový incident, což ostatně kromě Bedřicha a otce potvrdila již při prvním telefonickém hovoru s OSPOD dne 11. 12. 2019 i matka a uvedla, že jde o výjimečnou ojedinělou záležitost. V opačném případě by, dle mého názoru, pravděpodobně syna nevedla k tomu, aby se vrátil domů k otci. Jakkoliv neschvaluji použití fyzických trestů ve výchově dítěte, v uvedeném postupu OSPOD a **nepřijetí razantnějších opatření**, jako např. podání návrhu na předběžné opatření o zatímním svěřeni Bedřicha do péče matky a zákazu styku s otcem či asistovaném kontaktu s ním, jak OSPOD klade k tíži matka, **nespatřuji pochybení**. Takové opatření by v daném okamžiku bylo neadekvátní a předčasné.

Následně ani v lednu 2020 (a dalších měsících) otec syna nepředal ke styku s matkou a z obavy z „únosu“ syna matkou ho od 6. do 21. 1. 2020 neposílal do školy (dne 7. 1. 2020 se s ním nedostavil ani do psychocentra). Bedřichovu nepřítomnost ve škole omluvil rodinnými důvody. OSPOD otce opakovaně poučil o povinnosti zajistit povinnou školní docházku a zaslal otci písemnou výzvu k bezodkladnému zajištění školní docházky syna ze dne 16. 1. 2020. Ve spolupráci se školou OSPOD ověřoval stav Bedřichovy školní docházky. Od 22. 1. 2020 již Bedřich na výuku docházel každý den. OSPOD také požádal ředitele školy o informace v případě jakékoliv změny týkající se Bedřichovy docházky.

7 Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 7. 4. 2020, o potvrzení zamítnutí návrhu otce na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem z prosince 2019 a z února 2020.

8 Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 7. 4. 2020, o potvrzení zamítnutí návrhu otce na vyloučení opatrovníka.

Absence Bedřicha ve škole poté byly pouze občasné, jednalo se o jednodenní či dvoudenní absence.

Lze tedy shrnout, že po poučení otce o jeho povinnostech dodržovat pravomocný rozsudek soudu a zajistit povinnou školní docházku syna a výzvě k zajištění školní docházky syna otec školní docházku Bedřicha zajistil. **Nebylo proto nutné, aby OSPOD přistoupil k podání podnětu na okresní státní zastupitelství**, jak namítá stěžovatelka.

OSPOD nepochybil, když bezprostředně po fyzickém potrestání Bedřicha otcem v prosinci 2019 nepodal soudu návrh na předběžné opatření o svěření Bedřicha do péče matky a zákazu styku s otcem a když z důvodu přechodného nezajištění školní docházky Bedřicha otcem v lednu 2020 nepodal podnět okresnímu státnímu zastupitelství, resp. trestní oznámení na otce.

Pro úplnost dodávám, že **nemohu ověřit** námitku stěžovatelky, že při společném jednání rodičů na OSPOD dne 17. 12. 2019 ji OSPOD neinformoval o otcově návrhu soudu na vydání předběžného opatření o zákazu jejího styku se synem. V záznamu OSPOD o jednání s rodiči dne 17. 12. 2019 je totiž uvedeno, že otec při tomto jednání sdělil, že podal soudu uvedený návrh, přičemž OSPOD potvrdil, že návrh od soudu již obdržel. Matce by tedy měla být tato informace známa. S ohledem na otcem podaný návrh na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem nicméně připouštím, jak namítla matka, že OSPOD **mohl a měl matku alespoň poučit**, že návrh na předběžné opatření může soudu podat i ona. Takové poučení ze záznamu OSPOD o jednání s rodiči nevyplývá. **Nespatřuji** však matkou namítané **pochybení** v tom, že OSPOD rodiče v této de facto rané fázi rodičovského sporu (samozřejmě pominu-li vývoj v minulosti a zaměřím-li se výlučně na událost z prosince 2019, která vyvolala následný vleklý rodičovský spor) vedl k dohodě. OSPOD nemůže předjímat, že jeden z rodičů v budoucnu nedodrží jejich dohodu, a z tohoto důvodu rezignovat na smírné urovnání situace. OSPOD by ani nemohl zohlednit otcem podaný návrh na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem, např. v tom smyslu, že by rodiče nevedl k dohodě a matku protiprávně instruoval, aby z důvodu otcovy snahy o eliminaci jejího vlivu syna otci nepředala. OSPOD navíc předpokládal, že situace bude řešena i s odborníky z psychocentra, kam rodiče docházeli.

C.1.2 Intervenční povinnost OSPOD v souvislosti s nerealizací styku syna s matkou od roku 2020

Podle konstantní judikatury Evropského soudu pro lidská práva má stát vedle negativních závazků zdržet se svévolných zásahů do rodinného života i pozitivní závazky, které jsou těsně spjaty s účinným respektováním rodinného života, chráněného čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod⁹ a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.¹⁰ Jakmile je tedy prokázána existence rodinného vztahu, musejí orgány veřejné moci v zásadě jednat tak, aby se tento vztah mohl rozvíjet, a **přijmout vhodná opatření za účelem sloučení rodiče s dítětem**. OSPOD sice nemá nástroje, jak styk rodiče s dítětem skutečně vynutit (výkon rozhodnutí je v kompetenci soudu); podle právní úpravy však disponuje nástroji a opatřeními, jež by mohly k realizaci styku rodiče s dítětem přispět.¹¹

9 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb.

10 Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.

11 Např. ustanovení § 12 a 13 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Konkrétní volba opatření musí odpovídat závažnosti zjištění a poskytovat dítěti účinnou ochranu. Zvolené opatření musí být přiměřené, nesmí zasahovat do práv dítěte ani jeho rodičů víc, než je nezbytně nutné pro dosažení sledovaného účelu ochrany dítěte. V závislosti na povaze a závažnosti informací, kterými disponuje, tak OSPOD může přistoupit k pouhému informování soudu nebo k podání podnětu na změnu výchovného prostředí. Taková opatření postačí v případě, že jde o perspektivně ohrožující situaci, která nevyžaduje okamžitý zásah. Pokud se však dítě nachází v akutně ohrožující situaci, měl by OSPOD podat návrh na předběžné opatření, kterým by bylo dítě bez prodlení svěřeno do vhodného prostředí nebo péče vhodné osoby.¹² Takové opatření je ze své povahy dočasné a reaguje na okamžité ohrožení dítěte. O další úpravě poměrů pak rozhoduje soud.

Úkolem OSPOD v pozici kolizního opatrovníka je pomoci soudu definovat a chránit **nejlepší zájem dítěte**.¹³ Opatrovník v soudním řízení hájí práva a oprávněné zájmy nezletilého dítěte, které zastupuje, a vystupuje v jeho nejlepším zájmu.¹⁴ Jeho činnost se projevuje v rámci procesních úkonů vůči soudu, tj. účast na jednání soudu, různá procesní podání a vyjádření včetně závěrečného návrhu.¹⁵

V souvislosti se zmiňovaným **nejlepším zájmem dítěte** je podle konstantní judikatury Ústavního soudu¹⁶ v případě, kdy obecné soudy rozhodují o úpravě styku, nutno vycházet z toho, že **právem obou rodičů je v zásadě stejnou měrou o dítě pečovat** a podílet se na jeho výchově, s čímž koresponduje i právo samotného dítěte na péči obou rodičů, a tudíž je-li rozhodnutím soudu svěřeno do péče jednoho z rodičů, pak by tomuto dítěti mělo být **umožněno stýkat se s druhým rodičem v takové míře, aby byl postulát rovné rodičovské péče co nejvíce naplněn**. Takové uspořádání je zpravidla vždy **v nejlepším zájmu dítěte**, přičemž odchylky od tohoto principu musejí být odůvodněny ochranou nějakého jiného, dostatečně silného legitimního zájmu, přičemž konkrétní skutečnosti, o něž se tento zájem opírá, musí být v daném řízení **prokázány**. Legitimním zájmem, který by mohl ospravedlnit odchylku, **nemůže být ochrana práv druhého rodiče, protože ten žádné silnější právo k péči o děti nemá**.

V případě, že **není v nejlepším zájmu dítěte udržovat styk s jedním z rodičů bez dohledu**, je třeba zvážit možnost **osobního styku s dohledem** nebo jiné formy styku s tímto

12 Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí stanoví OSPOD povinnost podat neprodleně návrh soudu na vydání předběžného opatření podle zvláštního právního předpisu, ocitlo-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče, anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo narušen. Tím se rozumí předběžné opatření ve smyslu ustanovení § 452 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a § 924 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

13 Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 1996/12; dostupné na <http://nalus.usoud.cz>.

14 Předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí je podle ustanovení § 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí **zájem a blaho dítěte**, ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči. Úmluva o právech dítěte stanoví v čl. 3 zásadu, že zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správniemi nebo zákonodárnyými orgány.

15 V případě výkonu kolizního opatrovnictví nemá OSPOD vrchnostenské postavení, nevystupuje tedy coby správní orgán, vůči ostatním účastníkům soudního řízení je v rovném postavení, nemůže jim ukládat povinnosti a vydávat rozhodnutí. Blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2020, č. j. 1 As 144/2019-48; dostupné na www.nssoud.cz.

16 Např. nálezy Ústavního soudu ze dnů 25. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13, 15. 3. 2016, sp. zn. III. ÚS 2298/15, a 26. 7. 2016, sp. zn. I. ÚS 153/16; dostupné na <http://nalus.usoud.cz>.

rodičem.¹⁷ Tzv. **asistovaný styk** slouží navázání či obnovení vztahu mezi dítětem a rodičem nebo zajištění bezpečí. Je využíván nejčastěji v situacích, kdy existuje obava z ohrožení dítěte rodičem nebo dítě rodiče dlouhodobě odmítá, má z něj strach, nebo kdy je pravděpodobné ovlivnění dítěte rodičem. Jde o faktické omezení styku, které sleduje legitimní cíl (zájem dítěte), a jako takové by mělo být vždy dočasné.

Otec dne 25. 12. 2019 syna proti jeho vůli a v rozporu s dohodou rodičů uzavřenou mimo OSPOD nevrátil matce a následně ho nepředal ke styku s matkou podle rozsudku soudu, což odůvodňoval obavou z únosu syna (do konce prosince 2019 matka pracovala v Německu, poté znovu od května 2020). Matka podle otce nabádala syna po jeho zadržení otcem v SMS zprávě k útěku od otce. Soud to však vyvrátil¹⁸ a uvedl, že za důkaz nemůže sloužit ani přepis korespondence mezi matkou a synem z mobilního telefonu (ta naopak potvrzuje, že to byl sám nezletilý, kdo chtěl od otce odejít). Ani okresní státní zastupitelství se k velké nelibosti otce a jeho zmocněnce pana E. nezabývalo trestním oznámením otce na matku pro přípravu únosu. Otec matku i v úřední komunikaci nazývá „psychopatkou, která střídá bydliště a partnery“. Argumentoval mimo jiné zprávou z psychiatrického vyšetření matky v roce 2011, kterou předložil. Ta se však podle soudu zabývá pracovní způsobilostí matky k výkonu profese xxx, nemá vliv na výchovnou způsobilost matky¹⁹ a hovoří toliko o exhausci matky.

Dne 28. 1. 2020 se rodiče na společné konzultaci v psychocentru dohodli na telefonickém kontaktu matky se synem přes WhatsApp. Ten se uskutečnil pouze dne 31. 1. 2020, následně dne 7. 2. 2020 otec sdělil, že syn je na pánské jízdě. Matka tedy synovi poté posílala pouze dopisy a syna 11. 2. 2020 kontaktovala ve škole. Otec po kontaktu syna s matkou tvrdil, že syn byl rozrušený. OSPOD dne 13. 2. 2020 telefonicky kontaktoval třídní učitelku, která naopak uvedla, že na Bedřichovi bylo patrné, že matku rád vidí, ona ani asistentka nezaznamenaly, že by byl rozrušený (později u jednání odvolacího soudu v listopadu 2021 učitelka uvedla, že Bedřich matku nijak neodmítal, vřele se s ní přivítal). Dne 24. 2. 2020 matka opět syna kontaktovala ve škole. I tentokrát byl Bedřich podle učitelky v pohodě a nebyl rozrušený. Po obou návštěvách matky ve škole otec syna opět neposlal do školy. V následujícím období již matka syna osobně neviděla a v březnu 2020 proběhl jeden telefonický hovor s ním na její narozeniny, dohodnutý na společné konzultaci rodičů v psychocentru dne 4. 3. 2020. V březnu 2020 podala matka soudu návrhy na přechodnou pěstounskou péči a svěřením syna do své péče a výkon rozhodnutí odnětím syna, soud je zamítl.

Matka z důvodu nedodržování pravomocného rozsudku soudu otcem již v lednu 2020 a později podala soudu návrhy na výkon rozhodnutí o styku se synem. Za alarmující a zcela vypovídající o přístupu otce považují sdělení zmocněnce otce pana E. k výzvě soudu ze dne 16. 1. 2020, že výzvou se nebude řídit a matce syna nepředá. OSPOD za této situace

17 Článek 4 odst. 3 Úmluvy o styku s dětmi (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 91/2005 Sb. m. s.).

18 Např. v usnesení o zamítnutí návrhu otce na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem z prosince 2019 a v dalším usnesení o zamítnutí návrhu otce na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem z února 2020. Rovněž později odvolací soud v rozsudku z listopadu 2021 konstatoval, že matka nikdy nebyla tou, kdo by se snažil nezletilého od otce separovat. O této skutečnosti výmluvně svědčí již to, že obratem po útěku nezletilého k matce v prosinci 2019 matka souhlasila s tím, že nezletilý otce navštíví ještě v tomto měsíci dvakrát, čehož ten následně zneužil a nezletilého od matky zcela odloučil.

19 Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 7. 4. 2020 o potvrzení zamítnutí návrhu otce na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem z prosince 2019 a z února 2020.

opakovaně vyzýval rodiče k dohodě a spolupráci s Psychocentrem B. a poučoval otce o povinnosti dodržovat pravomocný rozsudek soudu a informační povinnosti. V březnu 2020 OSPOD matku a v květnu 2020 otce informoval o tom, že Kraj Vysočina má specializované pěstouny na přechodnou dobu, kteří pečují o děti ohrožené rodičovským konfliktem.

Koncem února 2020 nastala **změna v názoru Bedřicha** na matku poté, co mu otec dal přechíst e-mail od bývalého přítele matky a příbuzných matky, což otec ani nepopřel. OSPOD otci vytkl tento krok a upozornil ho na potřebu budovat pozitivní obraz o druhém rodiči. OSPOD s Bedřichem hovořil v říjnu 2019, kdy sdělil, že u mamky je to lepší než u tatky, chtěl by být u mamky. V prosinci 2019 po fyzickém potrestání otcem chtěl být u matky a dne 13. 1. 2020 také sdělil, že chce být s matkou. Dne 5. 2. 2020 ve škole sdělil, že chce střídavou péči, a dne 17. 2. 2020 na OSPOD sdělil, že mu dal táta přechíst e-mail od bývalého přítele matky a je na mamku našťvaný, nevěděl o všech těch věcech. Dne 10. 3. 2020 na sezení v psychocentru rovněž prezentoval svůj obrat v názoru na matku, protože se od otce dozvěděl určité informace o matce, a chce zůstat u táty.

V červnu 2020 soud uložil otci pokuty za neuskutečněné styky syna s matkou a předběžným opatřením shodně s návrhem OSPOD jednak rodičům uložil povinnost zúčastnit se **párové terapie** v Krizovém centru F. (dále také „KC“) a jednak rozhodl o asistovaných kontaktech matky se synem každý čtvrtek po dobu jedné hodiny v KC, detašované pracoviště pro asistované setkávání G. Následně soud jmenoval znalkyně k vypracování znaleckého posudku.

Asistované kontakty syna s matkou dohodnuté od července 2020 se neuskutečnily z důvodu otcovy pracovní neschopnosti a následné operace kolene. Otec nezajistil dopravu syna k asistovaným kontaktům do KC v Brně. Následně proběhly pouze dva asistované kontakty syna s matkou, a to ve dnech 1. a 8. 10. 2020. Při druhém asistovaném kontaktu mělo podle otce dojít ke konfliktu, kdy psychologka nezakročila, když se matka dotýkala syna. Podle informací KC se nic závažného nestalo, Bedřich nebyl nijak ohrožen ani vystaven nepřiměřenému tlaku ze strany matky. Zmocněnec otce E. to nicméně prezentoval jako týrání Bedřicha a stěžoval si na postup KC. Otec se následně vyjádřil, že Bedřich si asistované kontakty s matkou nepřeje, tak ho nebude nutit (ani přes poučení OSPOD a KC, že právě v takových případech se asistovaný kontakt nařizuje, a vstřícnou nabídku KC, že mohou vyměnit psychologku).

KC následně vstřícně umožnilo asistované kontakty online formou. Takový online asistovaný kontakt syna s matkou však proběhl jen jeden v listopadu 2020 v délce 13 minut. Následně nabídnuté online asistované kontakty i přes automatické opakování čtvrtěčných zoomů neproběhly, vždy se přihlásila pouze matka. Soudem nařízenou terapii rodičů otec zcela odmítl, ta tedy neproběhla vůbec. OSPOD o situaci počátkem prosince 2020 informoval soud.

Podle **znaleckého posudku** z listopadu 2020 matka netrpí, a ani v minulosti netrpěla psychotickou poruchou. Je kultivovanou osobností bez výraznějších psychopatologických rysů, má nadprůměrné rozumové schopnosti a je výchovně způsobilá. Ani otec netrpí, a ani v minulosti netrpěl, psychotickou poruchou. Je však akcentovanou osobností s rysy vztahovačnosti, rigidity, snížené empatie a se schopností účelového jednání a manipulace. Otec je sníženě výchovně způsobilý, jeho výchovnou kompetenci devalvují jeho anomální povahové vlastnosti v podobě sebestřednosti, manipulativnosti, prosazování svých zájmů,

a to i za cenu smyšlených informací. U otce dominuje neochota ke kompromisu a spolupráci, akcentuje pouze to, co vyhovuje jeho zájmům, jiné dohody nedodrží, a nerespektuje ani rozhodnutí soudu. Otec byl shledán jako osoba se sklony k despotickému a agresivnímu chování. Matka je naopak hodnocena jako povahově nenápadnější, snad snížene vyvážená, ale pro potřeby nezletilého vnímavější. Znalčyně konstatovaly, že Bedřich zcela změnil postoj k matce po **bezpříkladné manipulaci otcem** a nyní jej jednoznačně preferuje. Jako příčina odmítavého postoje nezletilého k matce bylo vyhodnoceno nekritické přejímání nepříznivých, i smyšlených informací o matce podaných otcem. Nezletilý zcela nekriticky reprodukuje slova otce, v tomto ohledu mu chybí korekce vlastními zkušenostmi. Sdělení nezletilého, že by mu nevadilo, kdyby matku v životě neviděl, vyhodnotily znalčyně jako **jasný signál vývoje syndromu zavrženého rodiče**. Znalčyně **doporučily rovnoměrnou střídavou péči** s tím, že následně u soudního jednání v březnu 2021 bylo upřesněno, že by dítě i rodiče museli nejprve projít individuální terapií, poté by mělo docházet k obnovení styků syna s matkou podle původního rozsudku a teprve poté by bylo možné přejít na střídavou péči. Pokud by pokračovalo negativní ovlivňování ze strany otce či sabotáž styku s matkou, bylo by podle znalčyně namístě uvažovat o výlučné péči matky.

Zmocněnec otce pan E. podal na znalčyně stížnost, návrh na vyškrtnutí ze seznamu a trestní oznámení. Označil je dehonestujícím způsobem za „chudinky, které jsou ostudou svých oborů a titulů a dokladem ubohosti soudních znalců“.

V lednu 2021 požádala matka soud o zrušení předběžného opatření o asistovaných kontaktech pro jejich bezdůvodnost s ohledem na závěry znaleckého posudku. Soud předběžné opatření v lednu 2021 zrušil, čímž se vrátila původní úprava styku. Otec nadále syna matce nepředával ani podle původního rozsudku, v únoru 2021 se ani nedostavil na předvolání na OSPOD a v březnu 2021 nezajistil rozhovor OSPOD se synem.

Přestože soud již měl k dispozici znalecký posudek a rovněž tak měl informace od OSPOD a KC a od matky, nařídil i přes urgenci OSPOD jednání až na 31. 3. 2021. Dne 7. 4. 2021 pak soud rozhodl, že se styk Bedřicha s matkou neupravuje. S ohledem na věk dítěte by jakékoliv radikální řešení bylo podle soudu kontraproduktivní. OSPOD i matka podaly proti rozsudku odvolání a v září 2021 OSPOD požádal odvolací soud o urychlení nařízení jednání. Matka navrhla, aby byl syn svěřen do její výlučné péče.

Odvolací soud v listopadu 2021 rozhodl o střídavé péči rodičů po týdnu a uložil rodičům povinnost kontaktovat Psychocentrum J., p. o., a účastnit se zde individuální a následně společné rodičovské terapie a povinnost kontaktovat Centrum sociálních služeb, Krizové centrum K. a zajistit zde nezletilému individuální a následně společnou terapii. Soud konstatoval, že pokud otec neprokáže alespoň minimální míru respektu k matce jako druhému rodiči, přistoupí k radikálnímu řešení v podobě odejmutí nezletilého z otcovy péče, resp. nařízení předběžného opatření o zatímní péči matky a jeho neprodlenému výkonu.

Stěžovatelka má za to, že OSPOD svým celkovým pasivním přístupem přispěl k tomu, že si otec dovolil nerespektovat rozsudek soudu o jejím styku se synem a bezdůvodně dlouhodobě bránil stěžovatelce ve styku se synem. Toho otec manipuluje a ovlivňuje natolik, že syn zcela změnil názor na ni a zavrhl ji, aniž by OSPOD na tuto zásadní změnu postoje nezletilého aktivně reagoval.

Nezbývá mi než přisvědčit stěžovatelce a konstatovat, že OSPOD v souvislosti s nerealizací jejího styku se synem od roku 2020 **nedostál své intervenční povinnosti** a včas nepřijal opatření za účelem jejího sloučení se synem.

OSPOD měl vzít dostatečně v potaz skutečnost, že syn na matku změnil názor až v době, kdy již kontakty s ní neprobíhaly. Objektivně se tudíž nemohlo stát nic, co by sám v tomto období jako důvod pro odmítání matky bezprostředně prožil. Otec sám již v únoru 2020 na OSPOD a v březnu 2020 v psychocentru připustil, že synovi sdělil podle něho pravdivé informace o matce. Ostatně tak to uvedl i Bedřich, informace o matčině minulosti se dozvěděl od otce nebo od osob, jejichž svědectví o matce otec zprostředkoval. OSPOD byl znám rovněž otcův dlouhodobý postoj, podporovaný také jeho zmocněncem panem E., kdy např. již v přípisu soudu z května 2017 oznámil, že nebude matce umožňovat kontakty se synem, pokud jej bude „drasticky ovlivňovat“ proti němu, což má na syna „devastující“ účinky. V podání ze září 2019 žádal poučit matku, že nepřestane-li rozvracet rodinu otce, přijde o podíl na výchově syna. K výzvě soudu v rámci výkonu rozhodnutí v lednu 2020 zmocněnec otce sdělil, že rozsudek soudu nebude otec dodržovat (jde podle něj o vyčpělý právní dokument). Soud²⁰ již v dubnu 2020 situaci správně kvalifikoval jako **bezdůvodné odírání a dlouhodobé zamezování kontaktu matky a syna otcem**.

V rámci péče o dítě jsou rodiče povinni chránit zájmy dítěte, resp. rodičovskou odpovědnost vykonávají v souladu se zájmy dítěte.²¹ To mimo jiné znamená, že je v příkrém rozporu se zájmem dítěte, pokud díky působení jednoho rodiče ztratí vazby k druhému rodiči. V takovém případě je totiž dítě **ohroženo** ve zdárném psychosociálním a emocionálním vývoji. Ústavní soud, jenž se manipulací jednoho rodiče proti druhému zabýval, upozornil na možné celoživotní důsledky ignorování zájmu dítěte,²² na právo dítěte poznat své rodiče, vyrovnat se s tím, že rodič není dokonalý a že vedením k nenávisti či zapření druhého rodiče učí rodič dítě nenávisti k sobě samému.²³ Dále manipulující rodič zcela vyloučí druhého rodiče z výkonu rodičovské odpovědnosti, a druhý rodič tak fakticky ztrácí jakýkoliv vliv na dítě, jeho výchovu a péči o něj.²⁴ Pečující rodič je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, pozitivně motivovat, o druhém rodiči nemluvit negativně, s rodičem spolupracovat, zdržet se všeho, co narušuje vztah dítěte k druhému rodiči atd.²⁵ Ani jednu z výše uvedených právních povinností (jednat určitým způsobem) otec dlouhodobě neplnil. Upozorňuji, že pokud má OSPOD povědomí, že je výchovné prostředí narušováno jednáním rodiče, výkon rodičovské odpovědnosti je nedůsledný či ji rodič zneužívá, měl by co nejdříve zasáhnout, např. prostřednictvím výchovného

20 V usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 7. 4. 2020, o potvrzení usnesení o zamítnutí návrhu otce na předběžné opatření o zákazu styku matky se synem z února 2020. Dále také např. v usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 19. 8. 2020, o potvrzení usnesení o uložení pokut otci za neuskutečněné styky.

21 Ustanovení § 875 odst. 1 zákona občanského zákoníku.

22 Nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 266/10 ... „Úkolem rodičů by mělo být..., aby rodiče opustili své egoistické, mnohdy dokonce nízké ‚zájmy‘ (například v podobě přinášení příjemných vnitřních pocitů trýznění druhého rodiče skrze vlastní dítě). Každý rodič by si měl být vědom toho, že prioritou zájmu dítěte platí mimo jiné proto, že důsledky ignorování zájmu dítěte se v jeho sféře (v jeho životě, ať již aktuálním, či budoucím) projeví intenzivněji negativně než v životě rodiče jako člověka dospělého; dítě totiž není ‚hotová‘ silná osobnost a není schopno se s uvedenou situací vypořádat, takže často nese psychické šrámy při cestě svého dospívání po celý život.“

23 Nálezy Ústavního soudu ze dnů 18. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 266/10, a 26. 7. 2017, sp. zn. 1079/17; dostupné na www.nalus.usoud.cz.

24 Ustanovení § 876 odst. 1 občanského zákoníku.

25 Ustanovení § 888 a 889 občanského zákoníku.

opatření.²⁶ Uvedené předpokládá aktivní přístup při vyhodnocování rodinné situace dítěte a práci s rodinou ze strany OSPOD.

Mám tedy za to, že na změnu názoru Bedřicha, neovlivněnou matkou, a na bezdůvodné bránění ve styku s matkou měl OSPOD reagovat rovněž **napomenutím** otce. To i za situace, kdy bylo více než pravděpodobné, že by otec a jeho zmocněnec pan E. takový postup OSPOD rozporovali. OSPOD však dlouhodobě opakovaně pouze otce poučoval o jeho zákonných povinnostech a rodiče nabádal k dohodě a spolupráci s odborným poradenským zařízením, přestože se tato poučení a doporučení ukázala býti lichými a **zcela nedostačujícími**. Lze sice předpokládat, že by otec napomenutí ignoroval a ve svém protiprávním jednání dále pokračoval, když mimo jiné výslovně vyjádřil svou neochotu syna předávat matce a dodržovat pravomocný rozsudek soudu, to však nemůže být důvodem, aby OSPOD rezignoval na svou intervenční povinnost.

Jak jsem uvedla výše, soud situaci kvalifikoval jako bezdůvodné odpírání a dlouhodobé zamezování kontaktu matky a syna otcem. S ohledem na matkou podaný návrh soudu na změnu úpravy péče ze září 2019 jsem přesvědčena, že **měl OSPOD jako kolizní opatrovník nejpozději u soudního jednání v červnu 2020 tento návrh matky podpořit a připojit se k němu**, neboť byl naplněn zákonný předpoklad změny poměrů (bezdůvodné trvalé či opakované bránění ve styku).²⁷ OSPOD tak však neučinil.

Otec se slovy soudu snažil legitimizovat své protiprávní jednání prostřednictvím návrhů na zákaz styku syna s matkou. Otec také sabotoval všechny pokusy o nápravu vztahu syna s matkou, a to jak asistované kontakty, tak terapii rodičů nařízenou soudem. Ve znaleckém posudku z listopadu 2020 znalkyně u Bedřicha shledaly syndrom zavrženého rodiče. OSPOD i za této situace v lednu 2021 pro mě zcela nepochopitelně matce doporučil, aby se s otcem dohodla na střídavé péči, když již dávno předtím bylo jasné, že jakákoliv dohoda s otcem o kontaktu syna s matkou je nemožná.

Škodlivému vlivu rodiče na dítě, přesněji jeho manipulaci, se bezesporu dá efektivně zamezit či ho korigovat omezením vlivu programujícího rodiče, a to změnou péče, případně není-li to možné, svěřením dítěte do vhodného prostředí. Jsem si vědoma, že znalkyně nedoporučily takové podle jejich názoru radikální řešení. S respektem k doporučením znalkyň se však domnívám, že **v situaci nerealizace asistovaných styků syna s matkou a terapie rodičů jako méně invazivních opatření, která otec opakovaně sabotoval,²⁸ a v situaci shledání syndromu zavrženého rodiče znalkyněmi měl OSPOD přistoupit k podání návrhu soudu na předběžné opatření o svěřením nezletilého Bedřicha do vhodného prostředí**. V lednu 2021 při jednání s matkou se OSPOD mimo jiné zmínil i o této možnosti, resp. možnosti pěstounské péče na přechodnou dobu. U soudního jednání v dubnu 2021 však OSPOD ve svém závěrečném návrhu sice uvedl, že nejlepší by bylo odebrat Bedřicha z péče otce do „neutrálního“ prostředí a zajistit mu terapii. S ohledem na psychickou zátěž, kterou by to pro Bedřicha představovalo (což nepopírám), OSPOD po dlouhodobém odpírání kontaktu matce a manipulaci syna pro mě opět zcela nepochopitelně navrhl otci dát poslední šanci změnit své rodičovské postoje, a **navrhl tedy ponechat Bedřicha v péči otce a ponechat stávající úpravu styku s matkou za současného**

26 Ustanovení § 13 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ustanovení § 925 občanského zákoníku.

27 Podle ustanovení § 889 občanského zákoníku.

28 Jednání otce tak označil Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou v usnesení ze dne 13. 1. 2021, o zrušení předběžného opatření o asistovaných kontaktech syna s matkou a párové terapii rodičů.

uložení povinnosti využití odborné poradenské pomoci. Tím OSPOD de facto navrhl zachování státu quo, tedy situace, kdy styk syna s matkou dlouhodobě vůbec neprobíhá a syn je otcem manipulován proti matce. I s vědomím, že další běh času může napáchat nenapravitelné škody, jak se vyjádřily i znalkyně.

Rovněž pak v odvolání proti rozsudku soudu z dubna 2021, který ponechal styk syna s matkou neupravený, navrhl OSPOD úpravu styku syna s matkou dle původního rozsudku soudu ze dne 11. 10. 2017 a uložení povinnosti rodičům využít odbornou poradenskou pomoc a zajistit individuální terapii Bedřicha. Považuji sice za správné, že OSPOD proti překvapivému rozsudku soudu podal odvolání s tím, že uvedl, že nelze na současný stav rezignovat a nesnažit se o nápravu. Jeho návrh na zachování státu quo však de facto rezignací je a rozhodně, dle mého názoru, nesměřuje k nápravě.

Upozorňuji, že i **KC v září 2021 k obnovení vztahu mezi Bedřichem a matkou doporučilo pobyt Bedřicha v KC** s tím, že jeho věk není překážkou. Docházení ambulantní formou by podle KC bylo méně úspěšné. Nerozumím tomu, že OSPOD i přes toto výslovné doporučení při jednání odvolacího soudu v listopadu 2021 setrval na svém výše uvedeném návrhu.

Takový návrh kolizního opatrovníka nepovažuji za nejlepší v zájmu dítěte, když za celou dobu **nebyly prokázány závažné důvody**, pro které by měla být matka diskvalifikována z rovné péče o syna (ba naopak, takové důvody byly vyvráceny a byla prokázána manipulace syna otcem). I odvolací soud konstatoval, že je zcela zjevné, že panuje nesoulad mezi objektivními znaleckými zjištěními k osobě matky a tvrzeními otce o ní. Odvolací soud dále konstatoval, že otec zjevně udělal vše pro to, aby matku v očích nezletilého znevážil, dokonce až demonizoval a využil k tomu jakýkoliv poznatek ze života matky, ať již reálný, domněle nastalý, nebo dokonce zcela smyšlený (že je psychicky nemocná, stejně jako její matka, že se zaobírá myšlenkami na sebevraždu, že jej chce odvléct do Německa, krade mu věci, pronásleduje jej, o údajných nevhodných matčiných sexuálních praktikách apod.).

Rodiče byli nadto na možnost svěřením Bedřicha do vhodného prostředí upozorněni. Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu X. ve vyřízení stížnosti matky z července 2020²⁹ k žádosti matky o svěřením syna do vhodného prostředí sama uvedla, že by k němu mělo dojít až po vyčerpání všech zákonných možností úpravy styku mezi rodiči. Když pak tedy OSPOD viděl, že selhaly jak asistované kontakty, tak i párová terapie (ta neproběhla vůbec), měl k návrhu na toto řešení nejpozději po obdržení znaleckého posudku, ze kterého vyplývá syndrom zavrženého rodiče (fakticky tedy u soudního jednání v dubnu 2021) přistoupit. OSPOD tak nepostupoval a rezignoval na právo dítěte na oba rodiče, což je ve výrazném rozporu s nejlepším zájmem dítěte.

V této souvislosti doplňuji, že možnost svěřením Bedřicha do vhodného prostředí za současné odborné práce s ním považuji za „menší zlo“ než jeho přímé svěřením do výlučné péče matky. Ostatně se tak vyjádřil i sám Bedřich (nejen) u soudního jednání v březnu 2021 a při rozhovoru s OSPOD v září 2021. V případě Bedřicha by totiž přímé svěřením do péče matky přes jeho odpor pro něj představovalo nepřiměřenou zátěž a daly by se důvodně očekávat značné psychické problémy.

29 Stížnosti matky z května a června 2020 nebyly shledány důvodnými.

Ze své činnosti je mi znám skutkově obdobný případ, kterým se zabýval i Ústavní soud.³⁰ Ten se vyjádřil toliko k formě rozhodnutí o neutrálním prostředí³¹ a obsahově v daném posuzovaném případě **vyjádřil souhlas s předáním dětí do neutrálního prostředí a označil jej za ústavně konformní**. Cílem předběžného opatření v tomto judikovaném případě bylo oddělení dětí od vlivu matky, aby bez jejího rušivého vlivu mohly být účinně uplatněny postupy, které mají nastolit adekvátní vztah ke druhému rodiči. Ústavní soud konstatoval, že do **předpokladů ohrožení podle § 452 zákona o zvláštních řízeních soudních spadají mimo jiné případy, kdy rezidentní rodič úmyslně izoluje dítě od rodiče nerezidentního**.

Pro úplnost dodávám, že před tímto řešením se ještě nabízelo svolání **případové konference** za účasti rodičů, zástupců KC, školy, popř. dalších spolupracujících odborníků. Jsem toho názoru, že **OSPOD měl** pro nalezení optimálního řešení konkrétní situace ohroženého Bedřicha a jeho rodiny **uspořádat případovou konferenci**.³² Jsem si vědoma náročnosti spolupráce s otcem a invektiv vůči OSPOD (a dalším zainteresovaným subjektům) ze strany jeho zmocněnce. Opakovaně však zdůrazňuji, že to není důvodem pro to, aby OSPOD rezignoval na svou intervenční povinnost. Mezi základní metody sociální práce OSPOD patří nejen vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a zpracování individuálního plánu ochrany dítěte, ale právě také **případová konference**. Jejich společným znakem je aktivní zapojení rodičů, případně dalších osob odpovědných za výchovu dítěte, do řešení vzniklé situace. Rodiče se velkou měrou podílejí na hledání řešení, definování cíle i na realizaci výstupů. Nadto případová konference je účinný **multidisciplinární nástroj** při řešení případu ohroženého dítěte – OSPOD nevystupuje pouze jako „zadavatel“ úkolů rodičům, popř. ostatním spolupracujícím institucím, ale jako koordinátor všech zúčastněných subjektů.

OSPOD pochybil, když v pozici kolizního opatrovníka nepodpořil návrh matky na změnu péče a nedostál své intervenční povinnosti, když otci neuložil napomenutí, neuspořádal případovou konferenci a po bezúspěšném vyčerpání mírnějších opatření soudu nenavrhl svěření Bedřicha do vhodného prostředí.

D. Informace o dalším postupu

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem dospěla k závěru, že Městský úřad X. **pochybil** tím, že nepodpořil návrh matky na změnu péče a otci neuložil napomenutí, neuspořádal případovou konferenci a nenavrhl soudu umístění Bedřicha do neutrálního prostředí.

Zprávu zasílám tajemníkovi Městského úřadu X. a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv ho žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám stěžovateli a o průběhu šetření informuji rovněž starostu města X.

Brno 10. května 2022

30 Nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. IV. ÚS 3200/20; dostupné na www.nalus.usoud.cz.

31 „Speciální“ předběžné opatření podle ustanovení § 452 zákona o zvláštních řízeních soudních.

32 Podle § 10 odst. 3 písm. e) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)